

Οδεύοντας στην ευρυχωρία μιάς νέας χρονιάς

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Γουμενίσσης, Αξιουπόλεως και Πολυκάστρου

• Του. Σεβ. Μητροπολίτου Γουμενίσσης, Αξιουπόλεως και Πολυκάστρου Δημητρίου

Η εποχή μας ή μάλλον η πείρα του πρόσγειου πολύμορφου πολιτισμού είναι πολύ προοδευμένη σε ευκαιρίες εξορθολογισμού, που όμως τις καπηλεύονται ελάχιστοι. Το επιστημονικό όραμα μιάς καθολικής απήχησης καταντά απήχημα ολιγαρχικής ιδιοτέλειας.

Η εποχή μας εξιχνιάζει αφάνταστες λεπτομέρειες στον μικρόκοσμο και μακρόκοσμο. Παρά ταύτα, έστω κι αν ψηφίζει διεθνείς οδηγίες ανθρωπινότερης ταυτοποίησης με ημέρες τιμής για όλες τις εκδοχές της ανθρώπινης ταλαιπωρίας,

όμως πάσχει από α(γ)νοια πνευματική, παθιασμένη αυτοαναφορικότητα, τυφλότητα περί τις τραγωδίες. Φτιάχνει τεχνητόκοσμους και σχεδιάζει ακόμη πιο “τέλειους” τεχνητόκοσμους, αλλά αδυνατεί να συμμαζέψει τις βίαιες αντιθέσεις και να σουλeuwώσει την ανθρωπιά. Η κοσμιότητα και η φυσικότητα απωθούνται, φτιάχνονται μοτίβα αρρωστημένης αντιηθικής, υποτίθεται από διάθεση προστασίας κάποιων ανθρώπων, στην πράξη όμως με μια πρόθεση καταπάτησης της ελευθερογνωμίας των πλειοτέρων ανθρώπων. Ο κόσμος γεύεται καθημερινά τόσα δείγματα καρκινικού μετα-ήθους και ολέθριας κακίας. Και δεν χορταίνει! Μοιάζει με βόμβα έτοιμη να εκραγεί.

Η εκκλησιαστική πατερική παράδοση θυμίζει στην τραγική εποχή μας ότι «νούσαποστάς του Θεού, η κτηνώδης γίνεται η δαιμονιώδης» (άγιος Μάξιμος ομολογητής). Πως θα αντισταθούμε στο καθολικό φαινόμενο της αυτο-αναφορικής καταφρόνησης των άλλων; Με το να καθόμαστε κοιμισμένοι, αναμένοντας τις εξελίξεις; Η στενόχωρη εποχή που ζούμε -με τόσα “μπλόκα” όχι στους κομβικούς δρόμους, αλλά στα εσώψυχα της ίδιας μας της αίσθησης- θέλει ακόμη περισσότερη “απλοχωριά” στις καρδιές. Γυρεύει δάνεια καλοσύνης και προσευχής, από μια δυσεύρετη πλέον πραύτηταειρηναίαςενσυναίσθησης. Τώρα πλέον όχι μόνο στα κρυφά, αλλά μεσα κι από το διδικτυο κραυγαλέα, ψάχνει για στέρεες “πρακτικές” εγκαρδίωσης, όπου κι αν τις ανακαλύψει διακοινωνούμενες. Αναζητεί να εντοπίσει ποιότητα αλήθειας, σε μια εποχή που περισσεύει η αήθεια.

Τι να πράξουμε; Πως να δρομολογήσουμε το ξετύλιγμα της νέας χρονιάς; Πως να καταστήσουμε την αφετηρία του νέου χρόνου ευρυχωρότερη σε πανανθρώπινη αισιοδοξία; Αφήνοντας μήπως το χρόνο να χρονομετράτυχαιότητες;

«Κάποτε ένας προσκυνητής στο Άγιο Όρος έθεσε σε πολλούς γέροντες το ερώτημα: “Τι είναι σπουδαιότερο στη ζωή μας”; Όλοι του απαντούσαν: “Είναι η αγάπη του Θεού· ν’ αγαπάς τον Θεό και τον πλησίον σου”. Σκέφθηκε: “Δεν έχω αγάπη ούτε για προσευχή, ούτε για τον Θεό, ούτε για τους άλλους. Τι να κάνω;” Και ύστερα μόνος του αποφάσισε: “Θα ενεργώ σαν να είχα αυτήν την αγάπη”. Τριάντα χρόνια αργότερα το Άγιο Πνεύμα του έδωσε τη χάρη της Αγάπης» (αγίου Σωφρονίου Σαχάρωφ, “Περί Πνεύματος και Ζωής”, 86).

Όσο “σφίγγουν” οι παντοειδείς δυσκολίες των συνθηκών βίου, άλλο τόσο εμείς να τις βλέπουμε σαν ευκαιρίες ώστε να “ανοίγουμε” τις καρδιές μας, να ξανοιγόμαστε με την καρδιά μας. Για να οξυγονώνουμε με ελπίδες διακοινωνίας τον κόσμο μας. Και έτσι, θα αναπνέουμε κι εμείς το οξυγόνο αυτό. Ο ίδιος ο στόχος του παραδείσου -από όραμα- μεταμορφώνεται σε πραγματικότητα παραδείσου, μεταμορφώνοντας και την σκαιή πραγματικότητα της γεηράςσυνταλαιπωρίας σε όραμα παραδείσου. Όλη η Καινή Διαθήκη είναι ένα

ξετύλιγμα πραγμάτωσης αυτού του ρεαλιστικού και εσχατολογικού οράματος. «Ελάτε σ' εμένα όλοι όσοι κοπιάζετε κι είστε φορτωμένοι, κι εγώ θα σας ξεκουράσω. Σηκώστε πάνω σας το ζυγό μου και διδαχτείτε από το δικό μου παράδειγμα, γιατί είμαι πρᾶος και ταπεινός στην καρδιά, και οι ψυχές σας θα βρούν ξεκούραση. Γιατί ο ζυγός μου είναι απαλός, και το φορτίο μου ελαφρό» (Ματθ. 11:28-30). Ένα σκηνικό ψυχο-κοινωνικών και πολιτικών δεδομένων της ρωμαιοκρατίας δίνει την ευκαιρία στους ανθρώπους να ακούσουν από το σαρκωμένο Θεό όχι κάποια “μαγική λύση προβλημάτων”, αλλά την ίδια την ιστορική ανατροπή των ταλαιπωριών μέσα από την ώριμη εσχατολογική τους υπέρβαση. Ο άνθρωπος δεν είναι ένα κορμί με λογικότητα προγραμματισμού, αλλά η ίδια η δυναμική της σχέσης με τον Θεό, μιάς απαλότητας και πληρότητας και ελάφρυνσης από φορτία και ψυχαναγκασμούς.

Η πρωτοχρονιά μας κομίζει ένα τέτοιο παράδειγμα, έναν άνθρωπο πάμπλουτο σε κάθε λογής γνώση και επιστήμη εκείνων των χρόνων, αθέλητα πάμπλουτο κληρονόμο-διαχειριστή τεράστιας γαιοκτησίας, κυρίως όμως πάμπλουτο σε ασκητική συναίσθηση και χριστιανική αποφασιστικότητα. Μοίρασε κυριολεκτικά τα πάντα στους πάντες, γιαυτό και κατόρθωσε να μοιραστεί με τους περισσότερους τον Χριστό της λατρείας και της θεολογίας του. “Καταστόλισε τα ήθη των ανθρώπων” με μια εμβληματική ποιότητα κοινωνικού ήθους και αποτελεσματικής απήχησης. Είναι ένα από τα κραυγαλέα υποδείγματα χριστιανοσύνης για όλες τις εποχές.

Το κλείσιμο αυτού του πρώτου μήνα θα μας ξαναθυμίσει τούτη την πρωτοχρονιά της ανθρωπιάς, την πρωτοχρονιά της θεολογικής και φιλανθρωπικής χριστιανοσύνης, την πρωτοχρονιά του διακοινωνούμενου εκκλησιαστικού (κι εσχατολογικού) ήθους. Μια ανακεφαλαίωση της πρωτοχρονιάς, πριν ακόμη διατρέξει το χρόνο με τα αμέτρητα παραδείγματα ισόβιας πρωτοβουλίας χριστολογημένης ζωής. Μια ανακεφαλαίωση της πρωτοχρονιάς του Μ. Βασιλείου διευρυμένη σε τρεις ισότιμα κορυφαίες ανθρώπινες υποδειγματικές μορφές, Βασίλειο, Γρηγόριο και Χρυσόστομο, υποδείγματα μορφωτικής και κοινωνικής “παιδείας”. Μοίρασαν τα πάντα στους πάντες. Δεν κράτησαν για τον εαυτό τους, παρά μόνο τις θυσίες. Έδειξαν εκκλησιαστικά το μέγεθος των αληθινών κοινωνικών ηγετών.

Η γιορτή πάλι της Περιτομής του Κυρίου μας αποδεικνύει την απαλότητα της συγκατάβασης του Θεού στα φορτωμένα “μέτρα” μας. Η πτωχεία άλλης μιάς αισθητής συγκατάβασης του Θεού πλουτίζει τη χρονομέτρηση του νέου μας χρόνου. “Ο των όλων Κύριος περιτομήν υπομένει”, αποδέχεται στον σαρκωμένο εαυτό Του την νηπιώδη ψυχοσωματική θεο-αναφορά των ανθρώπων, συμβατή με

την αρχική ανωριμότητά μας. “Και βροτών τα πταίσματα ως αγαθός περιτέμνει, δίδωσι την σωτηρίαν σήμερον κόσμω...”. Αίρει εξ αρχής τα πταίσματα της Αδαμικής αυτο-αναφοράς και καθιστά τον κόσμο χωρητικό της χριστο-σωτηρίας, μιάς νέας διαθήκης συγκληρονομίας του ουρανού.

Σε λίγες μέρες θα δούμε την πληρότητα υπέρ την συγκατάβαση, την προς εμάς αποκάλυψη της θεικότητας διά μέσου του βαπτισμού Του, θεική οικονομία Τριαδικής αποκάλυψης της χριστο-σωτηρίας μας. Κι εμείς θα Τον συναντήσουμε με την εκκλησιαστική λατρεία μας και με την ανθρωπιά μαζί. Θα ανοίξουμε τα σπίτια μας να αγιασθούν. Καθαρισμένοι από τις επικαθήσεις της φθοράς, αγιασμένοι από την κατάρρυτηδαψιλία του αγιασμού “επί πάσαν την κτίσιν”, έστω κι αν εμείς τόσο την καταρρυπάναμε και την επιμολύναμε. Μαθαίνοντας τις καρδιές μας, να χριστοποιούνται με κινήσεις ανθρωπιάς, χρονομετρώντας με απαλότητα την ενιστορία του Χριστού στη χρονομέτρηση του βίου μας.

Καλή κι ευλογημένη η νέα χρονιά.